

שתי הלחם

מעלת "שתי הלחם"

זה נחשב כמו הקרבה¹². וכן את קרבנות מוסף של שבת, ראש חודש ויום טוב מזכירים בתפלת מוסף, ונחשב כמו הקרבה.

אבל בחג השבועות מזכירים בתפלת מוסף רק את קרבנות המוסף¹³, ולא מזכירים את שתי הלחם והקרבת המוסף¹⁴. וכבר הקשו כן הראשונים והאחרונים ותרצו בכמה אופנים¹⁵.

וכן בכל המועדים קוראים בתורה את קרבנות המוסף ונחשב כמו הקרבה¹⁶. אבל בחג השבועות קוראים רק את קרבנות המוסף, ולא את שתי הלחם והקרבת המוסף¹⁷.

ויוצא שלא מזכירים כלל בחג השבועות את שתי הלחם, ואין נשלמה פרים שפתינו¹⁸. לכן ראוי מאד לכל אחד לומר וללמד את סדר הקרבת שתי הלחם שיחשב כמו הקרבה, וכן כתבו גדולי האחרונים¹⁸ שראוי לומר ומובא סדר ההקרבה בכמה ספרים¹⁹.

או שאפשר לפחות לקרא את הפסוקים שבפרשת אמור²⁰.

זכר לשתי הלחם

1. ברמב"א²¹ באר את המנהג לאלל מאכלי חלב

שקבעו לומר את פרשת התמיד בסדר התפלה, וברמב"א בסי"מ"ח.
12. כמו שבאר במ"ב מ"ח סק"א.
13. שבפרשת פנחס (במדבר כ"ח), שהם: שני פרים איל אחד ושבע כבשים לעולה, ושעיר לחטאת.
14. שבפרשת אמור (ויקרא כ"ג), שהם: פיר אחד שני אילים ושבע כבשים לעולה, שעיר לחטאת, ושני כבשים לשלמים.
15. עיין דעת זקנים (לבעלי התוס') במדבר כ"ח כ"ה, רמ"ע מפאנו בסוף סדר העבודה (עמ' קמ"א), שיריכנה"ג א"ו ס"ח ט"ז (הגהות הטור ג), ברכ"י שם א' בשם כמה אחרונים, א"ר שם ט"ו, שו"ת התעוררות תשובה או"ח רצ"ח, שפ"א מנחות מה:, מנחת אברהם מנחות מה: (עמ' שכ"ד).
16. עי' תוס' ורא"ש מגילה ל: בשם ר"ע גאון שהתקנה לקרא במפטיר בקרבנות המועדים הוא כדי שייחשב כמו הקרבה.
17. עיין דרשות חת"ס ח"ב (רצ"ב טור ד'), ושו"ת מנחת יצחק ח"ו נ' שביארנו הטעם שלא קוראים.
18. יש נוחלין (אחי השל"ה) פ"א הגהה ט' (ד"ה והנה מאחר), הובא בכה"ח או"ח תצ"ד ל"ג, ופתחי עולם ו'. וכ"כ סידור בית יעקב (ליעב"ץ) ביום א' דשבועות.
19. רמב"ם תמו"מ פ"ה סדר העבודה לרמ"ע מפאנו (סדר עבודה רבה סוף פ"ט), סידור בית יעקב (ליעב"ץ) ביום א' דשבועות, עבודת הקרבנות (לחתן הח"ח) ח"ב סי' נ"ב - ס"ה [ובסימן כ"ג סק"ב כתב שכל הספר נכתב כדי לקיים נשלמה פרים שפתינו וייחשב כאלו הקרבנות], מבוואי הקדשים (סוף מבווא ג'), שערי חכמה פ"ב סעיף י"א, קונטרס 'תורת הקרבנות' דיני שתי הלחם, וכן מובא קיצור הדינים בהמשך הגליון.
20. ויקרא פרק כ"ג פסוקים ט"ו - כ"א, מובא בהמשך הגליון.
21. או"ח תצ"ד.

משפיעים תורה

ה' ידועים דברי השל"ה²² שביום מתן תורה דנים על פרות האילן - הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא. ולכן העולם נדון ביום זה על התורה שנתנה בו האם בטלו ממנה, ולא השלימו בתורה ובמצוות כראוי.

והעצה לזכות בדין שביום הזה הוא על ידי הקרבת שתי הלחם, כמו שמפרש בגמרא הנ"ל!

השפת אמת²³ כותב שכמו שהנביאים קבלו את נבואתם מהר סיני, כך בכל שנה מקבל כל אחד מישראל בשבועות את כל מה שעתידי להבין ולחדש בתורה, ובמשך השנה מוציא כל אחד מהפח אל הפעל. ולכן בעצרת נדונים על פרות האילן, שהם החדושים שיוצאים מהתורה שנקראת עץ חיים.

ולפי זה גם הדין כמה חדושי תורה הוא יחדש, תלוי בהקרבת שתי הלחם!

כאלו הקריבום לפני

ה. כל ישראל מיחלים ומצפים שנוכה בשנה זו שיבנה בית המקדש ונקריב שתי הלחם.

אך אם ח"ו לא נוכה בשנה זו ולא נקריב את שתי הלחם, אם כן יחסר לנו את עקר מצות היום של חג השבועות, וכן יחסר את הזכות בדין על פרות האילן, על נשמות ישראל, ועל חדושי התורה, וצריך לעשות כל מה שאפשר כדי שיחשב לנו כאלו הקרבנו שתי הלחם.

מובא בגמרא²⁴ ששאלה זו שאל אברהם אבינו את הקדוש ברוך הוא: "בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? וצנה לו: "כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עוונותיהם".

ואם כן צריך לקרא בשבועות את פרשת שתי הלחם והקרבת המוסף כדי שיחשב כאלו הקרבנות, כמו כל הקרבנות.

לימוד דיני שתי הלחם

1. והנה, פרשת התמיד אומרים כל בקר¹, ועל ידי
8. מסכת שבועות בשם תולעת יעקב. וכ"כ בספר חמדת ימים ח"ג עניני חג השבועות פ"א אות י"ב י"ג.
9. עניני חג השבועות תרס"א.
10. תענית כז: ומגילה לא:
11. כמו שכתבו הראשונים והפוסקים שיש חיוב לומר פרשת התמיד כל יום, וכן מוכח בטור ושו"ע (ס"ח מ"ו, מ"ח, מ"ט, נ')
1. במדבר כ"ח כ"ו.
2. בבמדבר שם, וכ"כ רש"י ויקרא כ"ג י"ו.
3. חוקני והעמק דבר בבמדבר שם, ורש"י שמות כ"ג ט"ו.
4. בפסח - קרבן פסח ומצה, בראש השנה - תקיעת שופר, ביום כיפור - תענית, בסוכות - סוכה ולולב.
5. ויקרא כ"ג.
6. כמו שפירש רש"י והר"ן על פסח זמן תבואה שנידונים על התבואה, ה' עצרת זמן פירות האילן הכוונה שנידונים על הפירות. וכ"כ המ"א תצ"ד ה' ובמ"ב סק"י ששבועות יום דין על הפירות.
7. וכ"כ הריטב"א והר"ן, והרשב"ץ כתב שבשבועות נידונים גם על חטים. וע"פ פ"י הרמב"ם לר"ה, מהר"ל, ועיון יעקב.

יום הבכורים

א. חג השבועות נקרא בתורה "יום הבכורים". פירש רש"י²⁵ שנקרא בכורים על שם שתי הלחם, שהם מנחת חטים הראשונה מהתבואה החדשה. ויש מפרשים²⁶ שנקרא יום הבכורים על שם שהוא זמן תחלת הבאת הבכורים, אך המשך הפסוק "בהקריבכם מנחה חדשה לה'" לכל המפרשים הכונה לשתי הלחם.

משמע שעקר חג השבועות הוא על ידי הקרבת שתי הלחם.

מצות היום

ב. בכל המועדים יש מצוה מיחדת לאותו מועד²⁷. אבל בחג השבועות אין מצוה מעשית לכל יחיה, אלא הקרבת שתי הלחם היא המצוה המיוחדת של החג. וכן בפרשת אמור²⁸ כתוב את המצוות המיוחדות של כל המועדים, ובחג השבועות כתוב את מצות שתי הלחם. משמע ששתי הלחם הם מצות היום.

מביאים ברכה

ג. בגמרא ראש השנה טז. כתוב: מפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת הוא זמן הדין על פרות האילן, אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פרות האילן.

פירש רש"י ששתי הלחם שיכים לפרות האילן כיון שהם מתירים להביא בכורים, או לפי הדעה שחטה נחשב עץ²⁹.

מבאר פאן שעל ידי הקרבת שתי הלחם, זוכים בדין על פרות האילן.

הַכְּבָשִׁים, וּמִגִּבֵּיהַ הַכַּל יַחַד⁴⁶. מוֹלִיךְ וּמִבְּיֵא
לְאַרְבַּע רוּחוֹת, מִעֵלָה וּמוֹרִיד⁴⁷.

חֶלֶק ד' - הַכְּבָשִׁים לְשִׁלְמִים

לְאַחַר הַתְּנוּפָה מִקְרִיבִים אֶת שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים לְשִׁלְמִים⁴⁸.

א. שְׁחִיטָה וְזָרִיקָה - שׁוֹחֲטִים אֶת שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים
בְּצִפּוֹן⁴⁹, וּמִקְבְּלִים אֶת דָּמָם. מוֹלִיכִים וְזוֹרְקִים בְּמִזְבֵּחַ
שְׁתֵּי מִתְּנוּת שֶׁהוּן אַרְבַּע⁵⁰. אִם נִשְׁאַר דָּם, שׁוֹפֵךְ לִיסוֹד.

ב. הַפֶּשֶׁט וְנִתּוּחַ - מִפְּשִׁיטִים אֶת הָעוֹר מִהַכְּבָשִׁים,
מוֹצִיאִים אֶת הָאֵמוּרִים⁵¹, חוֹתְכִים אֶת הַחֲזֵה וְאֶת
הַשּׁוֹק שֶׁל רֶגֶל יְמִין.

ג. הַתְּנוּפָה שְׁנֵי - מְנִיפִים אֶת הַחֲזֵה וְהַשּׁוֹק שֶׁל שְׁנֵי
הַכְּבָשִׁים, עִם הָאֵמוּרִים⁵².

צוֹרֵת הַתְּנוּפָה: הַכֹּהֵן שֹׁזֵבֵה לְהִנִּיף עוֹמֵד בְּמִזְרַח
הָעוֹזָה וּפְנֵיו לְמַעְרָב. מְנִיחִים עַל יָדָיו אֶת הַחֲלָבִים⁵³,
וְעֵלְיָהֶם מְנִיחִים אֶת הַחֲזֵה וְהַשּׁוֹק, וְעַל הַחֲזֵה וְהַשּׁוֹק
אֶת יוֹתֵרֵת הַכֶּבֶד וְשְׁתֵּי הַקְּלִיּוֹת, וְעֵלְיָהֶם אֶת הָאֵלֶּלֶה⁵⁴.
מוֹלִיךְ וּמִבְּיֵא לְאַרְבַּע רוּחוֹת, מִעֵלָה וּמוֹרִיד.

יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁגַּם בְּתְנוּפָה הַשְּׁנֵי מְנִיפִים אֶת שְׁתֵּי

הַלְחָמִים⁵⁵.
ה. הַקְּטֹרֶת - מִקְטִירִים אֶת הָאֵמוּרִים שֶׁל שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים
עַל הַמִּזְבֵּחַ⁵⁶. הַקְּטֹרֶת הָאֵמוּרִים מִתִּירָה אֶת בִּשְׂר
הַכְּבָשִׁים בְּאֵכִילָה, וְכֵן אֶת שְׁתֵּי הַלְחָם⁵⁷.

ה. מִנְחַת נֶסֶכִים - מִקְטִירִים אֶת מִנְחַת נֶסֶכִים שֶׁל
שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים עַל הַמִּזְבֵּחַ. לְכָל כֶּבֶשׂ עֶשְׂרוֹן סֶלֶת
בְּלוֹל בְּשֵׁלֶשׁ לֹג שֶׁמֶן.

חֶלֶק ה' - הַחֲטָאֹת וְהַעוֹלוֹת

לְאַחַר הַקְּרִבַּת הַכְּבָשִׁים לְשִׁלְמִים, מִקְרִיבִים אֶת
שְׂאֵר הַקְּרִבּוֹת שֶׁבָּאִים עִם שְׁתֵּי הַלְחָם⁵⁸.

א. הַשְּׂעִיר - מִקְרִיבִים אֶת שְׂעִיר הַחֲטָאֹת⁵⁹.
ב. הַעוֹלוֹת - מִקְרִיבִים אֶת הֶפֶה שְׁנֵי הָאֵילִים וְשׁוֹבַעַת
הַכְּבָשִׁים לְעוֹלָה.

ג. מִנְחַת נֶסֶכִים - מִקְטִירִים אֶת מִנְחַת הַנֶּסֶכִים שֶׁל
עֶשְׂרֵת הָעוֹלוֹת.

ד. נִסּוֹף הֵיזֵן - מְנַסְּכִים בְּסֶפֶל שֶׁבְּמִזְבֵּחַ אֶת הֵיזֵן שֶׁל
שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים וְהַעוֹלוֹת, בְּזֶה אַחַר זֶה⁶⁰. שְׁלִישׁ לֹג

55. רמב"ם תמו"מ ח' י"א, ובלח"מ שם כתב שנלמד מהתנופה מחיים. בחי' הגרי"ז מעשה"ק פ"ט (ובמנחות סב.) הוכיח כן מהברייתא במנחות מו: שחט שני כבשים כו' מושך שתיים ומניף, ועי' רש"י שם. אמנם הליקוטי הלכות במנחות סב. (בזבח תודה ד"ה ויח"א) תמה על הרמב"ם, ונקט לדינא (בתורת הקדשים נ) שלא מניפים את הלחם בתנופה שניה.

מקום הלחמים: ברמב"ם שם כתב שהלחם בצד, וכיאר הלח"מ שנלמד מהתנופה הראשונה. וכ"כ המאירי סוכה לו: וסדר עבודה לרמ"ע מפאנו פ"ט. הגרי"ז (מעשה"ק פ"ט) כתב לפי ביאורו שם שהרמב"ם לשיטתו שמניפים את הלחם רק בתנופה שניה, לכן הלחם בצד, אבל לדעת רש"י שמניפים את הלחם גם בתנופה ראשונה א"כ תנופה שניה היא כמו התנופה בקרבן תודה שהלחם למעלה. 56. שהם: החלבים (חלב המכסה, חלב שעל הקרב, חלב הכסלים, וחלב הכליות), ויתרת הכבה, שתי כליות, ואילה. 57. או"ש תמו"מ ח' י"א, מקד"ד ה' ה'. ועיין משנת חיים מועדים ב' סימן צ"ו.

58. כנ"ל בפתיחה (הערה 34), והובא שם דעת הרמ"ע מפאנו והיעיב"ץ שמקריבים את הקרבנות שעם שתי הלחם לפני הלחמים. 59. בפשטות חטאת קודמת לעולה. אמנם במלבי"ם אמור סוף אות קע"ב ועבודת הקרבנות ח"ב ס"ד כתבו שכיון שיש שני שעירים בשבועות והשעיר השני בא לכפר על טומאה שאירעה בין זה לזה (עי' זבחים ו): צריך לאחורו אחרי הכל. וצ"ע. 60. ליקוטי הלכות סוכה נה, ובסוף תמיד (ובתורת הקדשים א'). אמנם "א שאחרי שהקטירו את מנחות הנסכים, מותר לערב את היין של כל הקרבנות יחד, ולנסך.

לְכֶבֶשׂ, אַרְבַּע לֹג לְאֵיל, וְשִׁישׁ לֹג לְפֶה.
ה. שִׁירַת הַלְוִיִּים⁶¹ - הַלְוִיִּים עוֹמְדִים עַל הַדּוֹכָן
וְשָׂרִים שִׁיר שֶׁל יוֹם מִיַּחַד לְקְרִבּוֹת שְׁתֵּי הַלְחָם⁶².
וְיֵשׁ אוֹמְרִים⁶³ שְׂשָׂרִים שִׁיר שֶׁל מוֹסֵף⁶⁴.

ו. תְּקִיעַה בְּחִצּוֹצְרוֹת - בְּזִמְן שִׁירַת הַלְוִיִּים הַפְּהָנִים
תּוֹקְעִים בְּחִצּוֹצְרוֹת ג' פְּעָמִים תר"ת⁶⁵.

חֶלֶק ו' - הָאֵכִילָה

א. חֶלְקָה - הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל נוֹטֵל חֶלְקָה אַחַת⁶⁶, וְאֵת הַחֶלְקָה
הַשְּׁנֵיָה מִחֶלְקִים לְכֹהֲנִים שֶׁל כָּל הַמְשַׁמְרוֹת⁶⁷, וְכֵן
אֶת הַבִּשְׂר שֶׁל שְׁנֵי שְׂעִירֵי הַחֲטָאֹת⁶⁸, וְהַבִּשְׂר שֶׁל
שְׁנֵי הַכְּבָשִׁים לְשִׁלְמִים.

ב. הַכֶּהֵן לְאֵכִילָה - כָּל פֶּהוּן מְכִין לְעֵצְמוֹ אֶת הַחֶלֶק
שֶׁקֶבֶל בְּבִשְׂר וּבְלֶחֶם, בְּצוּרָה חֲשׂוּבָה וְטַעִימָה⁶⁹.

ג. אֵכִילָה - שְׁתֵּי הַלְחָם, בִּשְׂר שְׂעִירֵי הַחֲטָאֹת וּבִשְׂר
כְּבָשִׁי הַשְּׁלָמִים הֵם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְנֶאֱכָלִים לְזָכְרֵי
כֹּהֲנֵה בְּעוֹרָה לַיּוֹם וְלִילָה עַד חֲצוֹת⁷⁰.

ד. סֵדֶר הָאֵכִילָה - כְּסֵדֶר הַהַקְּרָבָה⁷¹. וְלִכְּן אֵכִילַת שְׁתֵּי
הַלְחָם קוֹדֶמֶת לְאֵכִילַת הַשְּׁלָמִים שֶׁבָּאִים עִמָּהֶם⁷².

61. דיני שירת הלויים נתבאר בהרחבה בתורת הקרבנות' דיני עבודת הלויים פרקים ב-ח. 62. מלבד השיר ששררו בניסוף היין של המוסף, כן מובאר בסידור היעב"ץ, עבודת הקרבנות ח"ב נ"א ס"ג, מובח אבנים ח"ב ח' תבנא לדינא י"ג, דרך חכמה כלי המקדש ג' ב' ביאורה"ל ד"ה ועל. וכן מצדדים חקרי לב"א ח"ח פ"ס י"ג צ"ב ו"א ח"כ"ה הנשארובצ"ע. 63. בסדר עבודה לרמ"ע מפאנו פ"ט ושלטי הגיבורים מגן א' כתבו שמנסכים כעת גם את היין של קרבנות מוסף, ושירים רק שיר של מוסף. 64. מזמור כ"ט (הבו לה' בני אלים), מסכת סופרים פ"ח, הובא בתפא"ר בחומר בקדש פ"י י"א. והטעם כיון שמזמור זה מדבר על מתן תורה. 65. סוכה נג, רמב"ם כלה"מ ז' ה'. 66. יומא יז: ורמב"ם תמו"מ ח' י"א. 67. מובאר ביומא לט. שהיה ברכה שהלחם הספיק לכל הכהנים של כל המשמרות (אלפים ורבות), יש אוכל ושבע יש אוכל ומותר. 68. שעיר של קרבנות המוסף, ושעיר של הקרבנות הבאים עם הלחם. 69. שנאמר "למשחה" - לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים, עיין חולין קלב: סוטה טו. 70. משנה זבחים נד: בכבשי עצרת, ובתוספתא פ"ו ה"ז בשתי הלחם, וברמב"ם תמו"מ ח' י"א. 71. זבחים צ: רמב"ם תמו"מ ט' י"ב. 72. קר"א מנחות מה: חזו"א מנחות ל"ג ט"ו. ואף שמניפים יחד, אך שתי הלחם הם עיקר.

לְמִעֲשֶׂה

- א. לומר את פסוקי התורה בפרשת אמור (ויקרא כ"ג ט"ו-כ"א), וכן ללמד את דיני שתי הלחם, ולכונן לקיים בזה וינשלמה פרים שפתינו".
ב. לעשות זכר לשתי הלחם על ידי הכאת שתי לחמים בפעודה (כמובא ברמ"א או"ח תצ"ד), או לעשות לחם ארוך עם ד' ראשים (כמובא בכל בו נ"ב, תשב"ץ ח"א קל"ה, מקו"ח תצ"ד, ח"י סק"ט, א"ר סק"י, כה"ח סק"ס).

יז"ל ע"י מכון תורת הקרבנות • תא קולי: 050-4134645 • פקס: 072-3377748 • דוא"ל: 6183447@gmail.com

הגרלה על סך 1,000 ₪

בס"ד התקבלה תרומה לצורך לימוד דיני שתי הלחם:

- לימוד ההלכות בגיליון (ללא המקורות) מוזכר בכניסה אחת להגרלה.
  - אפיית שתי חלות שטוחות בצורת מלבן עם 4 קרנות (בכל גודל), כפי המנהג שהוזכר בפוסקים זכר לשתי הלחם, מוזכר בכניסה אחת להגרלה.
- יש לעדכן עד יום שני ט' סיון בשעה 12:00 בלילה בטל' 03-5081813

- ניתן להשיג שלשה חיבורים בעניני שתי הלחם:
- אוצר דינים 'תורת הקרבנות' - שתי הלחם וקרבנות החג.
  - גליון מעלת שתי הלחם וקיצור הלכות שתי הלחם.
  - קונטרס כ"ה שאלות ותשובות לעיון בעניני שתי הלחם.
- בב"ב בטל' 03-6189607
או במייל: t8429433@gmail.com